

Luomukasvisten arvoketjutyöryhmä

17.11. 2015 klo 10.00- 13.00

Ravintola Pääposti, Mannerheimin aukio 1 A, 10 krs, Savumerkki-
kabinetti).

Osanottajat

Nimi	Paikalla 17.11.2015
Paavo Pulkkinen, Lietlahden tila	X
Ari Kulmanen ja Tuomo Rautiainen, Ikaalisten Luomu	X X
Antti Vauhkonen, Kalliolan luomu	X
Ulla Kojonkoski, Tuoreverkko	X
Samuli Laurikainen, Silmusalaatti	x
Veli-Matti Puhakka, SOK	x
Leila Barck, K-Supermarket Mankkaa	x
Liisa Eronen, Ruokakesko	X
Sari Iivonen, HY Ruralia	X
Petri Kerava, perunan tuottaja	x
Mika Virtanen, MTK	x
Hannele Sippu, Luomuliitto	x
Terhi Taulavuori, Pro Agria	x
Anne Piirainen, Hy Ruralia	x
Bjarne Westerlund, SLC-Nyland	x
Tero Tolonen, MMM	x
Marja-Riitta Kottila, Aura Lamminparras, Pro Luomu	xx

Asialista

- Valmisteilla olevan luomuasetuksen tilanne.
Eriyiskysymyksenä kasvihuoneasiat, alustajana Tero Tolonen, MMM
- Luomukasvisten markkina - ja tuotantotilanne sekä näkymät tulevasta kehityksestä, kierros osanottajien kesken
- Luomun kuluttajabarometri - mitä se kertoo kasviksista?
Marja-Riitta Kottila
- Esitys luomuvalvonnan keskittämisestä ja kehittämisestä, keskustelu luonnoksen pohjalta.
- Ensi vuoden toiminnan linjaukset
- Mahdolliset muut asiat
  - kevään 2016 palaverit
  - Vuoden LuomuHevi-kisa

Valmisteilla olevan luomuasetuksen tilanne.

Erityiskysymyksenä kasvihuoneasiat, Tero Tolonen, MMM

- EU:n luomuasetus on edennyt ns. trilogi -vaiheeseen.
  - Siinä sovitaan yhteen komission alkuperäistä esitystä, jäsenmaiden kesällä tekemään yleisnäkemyksiä ja Euroopan parlamentin maatalousjaoston esitystä.
- Esitykset eroavat kasvihuonetuotannon osalta
  - Näistä parlamentin esitys on selvästi Suomen nykyisen kasvihuonetuotannon kannalta hankalin. Sen mukaan luomukasvintuotannossa tulee olla maayhteys ("soil-bound cultivation") "production in living soil ...in connection with the subsoil and bedrock".) Ainoa poikkeus on ruukkuviljely, jonka parlamentin esitys rajaa vain taimiin, koristekasveihin ja kuluttajille ruukuissa myytäviin yrteihin (mahdollisesti kattaa myös ruukkusalaatit).
  - Komission esitys ja jäsenmaiden näkemys on että luomussa sekä kasvinettä kotieläintuotanto liittyy maahan 'land related. Näissä kasvihuonetuotantoa ei määritellä tarkemmin. Puheenjohtajamaa Luxemburgin tekemä trilogin pohjaesitys lähtee jäsenmaiden näkemyksestä eikä hyväksy parlamentin 'soil-connected' esitystä eikä tarkempaa ruukkutuotannon määrittelyä.
- Idätetyistä tuotteista ei ole ollut puhetta - nykyisen lainsäädännön näkökulmasta idut ovat elintarvikkeiden prosessointia, kuten ohran mallastus
- Versot ovat hankalampi asia, rajoitetulla kasvualustalla kasvatettuja!

Valmisteilla olevan luomuasetuksen tilanne. Erytiskysymyksenä kasvihuoneasiat, alustajana Tero Tolonen, MMM

- Kyseessä on neuvottelu, jonka tulos on kokonaisuus
  - Alueellisia poikkeuksia ei ole luomuasetuksessa aiemmin hyväksytty. Kasvihuonetuotanto Etelä-Euroopassa täysin erilaista kuin Pohjois-Euroopassa. Itämeren maista on melko hyvä tuki suomalaisille kasvihuoneasiassa.
  - Puheenjohtajamaaksi vaihtuu vuoden vaihteessa Alankomaat, joka on monissa asioissa Suomen kanssa samoilla linjoilla.
  - Mielikuvakysymys, mikä on luonnonmukaista? Minkälaista modernia teknologiaa luomutuotannossa halutaan käyttää?
- Aikataulu
  - Päätös menee vähintään ensi vuoden puolelle.
  - Tulee voimaan aikaisintaan vuoden 2018 alussa, todennäköisesti myöhemmin
- Keskustelua luomuasetuksesta
  - Suomalaisen luomutoimijoiden pitäisi olla aktiivisemmin mukana jo kehitystyössä, ei pelkästään jarruttamisessa
  - Alan ja toimijoiden vastuu on kertoa poliittisille toimijoille miten päätökset vaikuttavat suomalaisiin

Luomukasvisten markkina - ja tuotantotilanne sekä näkymät tulevasta kehityksestä

- Ikaalisten luomu - Taloudellisten tilanteen huomioon ottaen kauppa käy kohtuullisen hyvin, epävarmuus kasvihuoneasetuksesta ei innosta uusien tuotteiden markkinoille tuomiseen
- Veli-Matti Puhakka, SOK - kasvua luomupuolella on tullut n. 10 % volyymista mitattuna, hyvää kehitystä hedelmäpuolella, mukavia lukuja myös vihannespuolella, mm. porkkanat, salaattit, kaskinauris, ja purjo. Etelä-Suomessa HOK-elanto on aktivoinut mukavasti luomumyyntiä, luomuhaluutus näkyy volyyymissa.
- Ulla Kojonkoski, Tuoreverkko - Valikoimaa tarvittaisiin lisää, myynnissä pitäisi olla muutakin kuin porkkanaa ja kaalia. Lanttujen ja sipulien saatavuuden suhteen on ollut haasteellinen kesä. Viljelijöitä tarvitaan lisää luomuun. HoReCa-puoli aktivoitunut ja myös luomukasvisten jalostusketjuun on tulossa selkeä parannus.

Luomukasvisten markkina - ja tuotantotilanne sekä näkymät tulevasta kehityksestä, kierros osanottajien kesken

- Leila Brack, K-SUPERMARKET Mankkaa -Vihannekset ja salaattit halutaan kotimaisina. Asiakas valitsee mieluummin lähiviljelijän tuottaman kuin ulkomaisen luomun. Kauppa ei saa hinnoitella itseään ulos, luomu ei saa olla liian kallista ja sen pitää olla laadukasta. ”Silppuluomulle” tulee olla oma tiski, mutta isot erät kuten banaanit, omenat on järkevää myydä massoissa tavanomaisten tuotteiden rinnalla.
- Antti Vauhkonen, Kalliolan luomu - Kauppa käy kohtuullisesti, kaalien myynti laskee aina joulun tullessa. Kesä oli tuotannollisesti haastava ja myynnillisesti vaikea. Halpuuttaminen oli tervetullutta. Parsakaalien myynti ollut surkeaa, muut kaalit myyneet ihan hyvin. Valikoimaa tullaan jatkossa tarkastelemaan kriittisesti.
- Paavo Pulkkinen, Lietlahden tila - lukujen perusteella porkkanan myynnin suhteen mennä aika samoissa kuin viime vuonna. Tuotanto näytti kylmässä alkukesässä aika pahalta, mutta lämmin elo-syyskuu pelasti sadon ja varastomäärät ovat samat kuin yleensä.

Luomukasvisten markkina - ja tuotantotilanne sekä näkymät tulevasta kehityksestä, kierros osanottajien kesken

- Petri Kerava- Perunanmyynti on hallinnassa, koska on siirrytty tärkkelysperunan myyntiin. Luomuruokaperunan myynti on ollut takkuilevaa. Nyt lähinnä vain Reko-myyntiä ja tukuille ei juurikaan myydä. Tarkastusten suhteen on ollut ongelmia, Rekossa tulee paljon myyntitapahtumia. Apilanurmi viljelykierrossa aiheuttaa myös hankaluuksia.
- Samuli Laurikainen, Snafu Oy - Silmusaalateilla menee tosi hyvin, vuodessa on tuplautunut liikevaihto, ja henkilöstö nelinkertaistunut. Myös robotisointi edistyy, seuraavana suunnitelmissa on laajentuminen pohjoismaihin, idealla konsepti globaali ja brändi lokaali.
- Hannele Sippu: Monimuotoisella luomutilalla on ollut kohtuullinen vuosi, vaikka luomusta tuli huono sato. Kurpitsat ovat ihania, niiden tuotanto kiinnostaa.
- Liisa Eronen, Ruokakesko - Luomukasvisten myynti kasvaa huomattavasti enemmän kuin tavanomaisten. Hedelmät kasvaa enemmän kuin vihannekset. Hyvin myyviä ryhmiä on salaattit, kaalit, juurekset ja sienet. Tuotteita puuttuu, kuten punajuuret, potentiaalia olisi kasvattaa suomalaista luomukasvisten myyntiä.

Luomun kuluttajabarometri - mitä se kertoo kasviksista? Marja-Riitta Kottila

- Muutokset edelliseen kyselyyn vuonna 2013 aika pieniä
  - Kaikki muutokset kuitenkin positiivisia
- Luomun käyttö lisääntynyt
  - Aktiivikäyttäjien määrä kasvanut
  - Ne jotka jo nyt käyttävät luomua, haluavat lisätä luomunkulutusta.
  - Tärkeimmät syyt ostaa luomua ovat maku, puhtaus
- Avoimissa vastauksissa korostui kasvisten osalta laatuun liittyvät kysymykset, vain parasta pitäisi myydä
  - Myös luomukasvisten pakkaaminen mietityttää - Kuluttajat eivät ymmärrä laadun suhdetta pakkaamiseen
- Hevitiski on luomun näyteikkuna
- Lihasta haluttaisiin enemmän valikoimaa, mutta myös hedelmät ja vihannekset löytyvät kärjestä
- Kuluttajat kokevat vihannesten ja juuresten poikkeavan edukseen toiseksi eniten kananmunien jälkeen

Esitys luomuvalvonnan kehittämisestä

- Ongelmat eläintuotannossa ja erityistuotannossa, viljanviljelijät kokevat valvonnan melko hyvin toimivaksi.
  - EU-tukivalvonta, luomutukivalvonnat, luomuasetuksen valvonta menee välillä hieman sekaisin
  - Tulkinnat vaihtelevat eri Ely-keskuksissa
- Keskittäminen eläin- ja erityistuotannossa yhdenmukaistaisivat tulkintoja
- Digitalisointi helpottaisi sekä viljelijää että viranomaista
  - Luomuvalvonta on Eviran muussa toiminnassa niin pientä
- Ehdotus keskittämisestä ja digitalisaatiosta viedään eteenpäin vaikka olisi vaikeaa
- Valvonnan yksityistäminen - kolmas sertifiointitaho
  - Palvelu jota myydään, oltava kilpailukykyinen, mutta myös luotettava
  - Viranomaiset eivät ole koulutettuja auditointiin ja sertifiointiin
  - Espanjassa luomusertifioija kävi 5kk yliopistossa täydennyskoulutusta
  - Tuoko lisähyötyä tarpeeksi vai lisääkö kustannuksia?
  - Vaatisi uuden lain
  - Toistaiseksi kuitenkin pyritään viemään nykyisen kehittämistä eteenpäin ja vasta sen epäonnistuessa aletaan miettiä yksityistämistä vaihtoehtona

Esitys luomuvalvonnan keskittämisestä ja kehittämisestä, keskustelu luonnoksen pohjalta

- Valvonnan vaikuttavuus, seuranta vakavien seuraamusten määrillä
  - Valvonnan vaikuttavuutta voitaisiin mitata myös kehittämisellä, neuvonnalla
  - Viljelijöiden antamaa palautetta tarkastuksista pitäisi lisätä
- Valvonnan yksityistäminen - kolmas sertifiointitaho
  - Palvelu jota myydään, oltava kilpailukykyinen, mutta myös luotettava
  - Viranomaiset eivät ole koulutettuja auditointiin ja sertifiointiin
  - Espanjassa luomusertifioija kävi 5kk yliopistossa täydennyskoulutusta
  - Tuoko lisähyötyä tarpeeksi vai lisääkö kustannuksia?
  - Vaatisi uuden laina
  - Toistaiseksi kuitenkin pyritään viemään keskittämistä eteenpäin ja vasta sen epäonnistuessa aletaan miettiä yksityistämistä vaihtoehtona

Muut asiat

- Seuraavat kokoukset
  - 18.1.16 Eviran sidosryhmäpalaverin yhteydessä
- Vuoden luomuhevi osasto
  - Valitaan tammikuussa paras luomuhevi Puutarhasanomien hevifinalistien 6 kpl joukosta.
  - Nimetään pj:n kanssa raati, joka tekee valinnan. Pyritään tekemään kauppakierros raadin valinnan pohjaksi.